

Yaprak Özer
İndeks İçerik İletişim Danışmanlık Yönetim Kurulu Başkanı

Nasıl bir genç arıyorum

Japonlar müthiş bir araştırmaya imza atmak üzereler. Koltukta nasıl oturduğumuz konusunda bilgi topluyorlar. Oturuş şeklimizin bizi ele verdiğini biliyor muydunuz? Parmak izi gibiymiş. Herkes koltuğa farklı oturuyormuş. Nasıl oturduğumuz bizi ele veriyor.

Bu veri ne işe yarayacak dersiniz? Otomobil hırsızlıklarının önünü keseceği bekleniyor. Otomobile oturan yabancıyı koltuk tanıyacak. Kazaları önleyeceği düşünülüyor. Araç koltukta oturanın davranışlarından uyuduğunu, dikkatinin dağıldığını anlayıp, uyarı verecek, kenara çekip stop edecek.

Kenneth Cukier, Amerikalı bir gazeteci, “Büyük Veri” uzmanı. Beş yıldır bu başlıkta konferanslara katılıyor, seminerler veriyor. Seminerlerinde anlattığı, yayınlandığında yankı yaratan kitabı; **Big Data**. Viktor Mayer-Schönberger ile kaleme aldığı kitapta Cukier, “Büyük Veri”de, internetin yarattığı yığınsal bilgiyi analiz etmeyi; bunun toplumu anlama ve onu düzenlemeye sunacağı katkıları aktarıyor. Japonların oturma biçimimizi incelemesi gibi. Büyük verinin iklim değişikliği ve etkilerini anlamada, hastalıkların kökünü kurutmada, iyi yönetim ve ekonomik kalkınmayı teşvik etmede çözüm üretebileceğini savunan Cukier, aslında bir resim çiziyor: Farklı eğitimlerin, deneyimlerin, disiplinlerin bir araya geldiğinde yarattığı sinerjiden doğan yorum. Pek çok yaşam pratiği bir bilgi biçimi.

Cukier’e göre, “Büyük Veri” beyaz yakalıların işlerini alacak. Çalacak! Sanayi Devrimi’nde makinelerin mavi yakalıların işlerini elinden aldığı gibi. Elimizi çabuk tutsak iyi olur diyeceğim de Türkiye o kadar farklı ajandaların içinde ki, hangi çağda yaşadığımızı unuttuğum anlar oluyor.

Türkiye’yi geleceğe taşıyacak gençlerin/üniversite mezunlarının hangi özelliklere sahip olmasını istiyoruz? Türkiye’yi yönetenler öylesine kendileriyle meşguller ki, bu soruyu sorduklarını duymuyorum, umursadıklarını sanmıyorum.

Ben, pozitif düşünen, çözüm odaklı, farklı disiplinleri bir araya getirebilen, yaratıcı, tempolu, neşeli, çalışkan, sorumluluk sahibi, çok okuyan, gelecek bilgi ve trendlerine hâkim gençlik hayal ediyorum.

Türkiye’de bu soruya kimler yanıt vermeli diyecek olursanız; devletin ilkesi olmalı, hükümetin vizyonu, kamunun planı olmalı, akademinin aksiyonu olmalı, özel sektörün uygulaması, STK’ların desteği olmalı. Ben ne fikir, ne derli toplu bir analize rastlayamadım.

ABD, 21. yüzyıl yetkinlikleri çalışmasını yapmış www.p21.org sitesinde de duyurmuş. Burada aralarında Lego, Microsoft, IBM, Faber Castel gibi 32 değişik kurum bir araya gelmiş, üniversite mezunları nasıl olmalı sorusuna yanıt bulmak üzere hummalı bir çalışma gerçekleştirmişler. Tüm bu çalışmalar sonucunda üç ana başlık ortaya çıkmış:

1. Öğrenme ve inovasyon yetkinlikleri

2. Medya ve teknoloji okuryazarlığı
3. Yaşam ve kariyer yetkinlikleri

Anlayacağınız ABD benim oğlum doktor, kızım mühendis olsun demiyor. Ne diyor, geleceği yaratsın, yaşasın, yaşanacak dünya yaratsın!

Öğrenme ve inovasyon yetkinliğinden yaratıcılık, problem çözebilmek, işin özüne inebilmek, iletişim kurmak, ekip olmayı anlıyorum. *Medya ve teknoloji okuryazarlığından* okuduğumu anlamak, sorgulamak, doğruyu bulmayı ve çoklu hedef kitleye özel düşünebilmeyi anlıyorum. *Yaşam ve kariyer yetkinliklerinden* ne anlamam gerek dersenez; okuduğum her neyse akademik temeli yaşam bilimleriyle buluşturmak, sorunlara çare, fırsatlara vizyon üretmeyi anlıyorum.

Anlaşılan o ki, gelişmiş ekonomiler teknik bilgileri mühendislik gibi, tıp gibi kaldırım taşı yapıyor. Üzerine insanlığı döküyor. Bunun için esnek olmak, sürdürülebilir olmak, katma değer denem kavramı anlamak ve üretmek gerekiyor.

Dünya Ekonomik Forumu'nun Ocak ayında yayınladığı bir rapor var. Buna göre 5 yıl içinde işe alımlarda yetkinlik arayışlarında önem sıralaması değişecek görünüyor. İşveren işe alırken, Kompleks problem çözme / Kritik düşünme / Yaratıcılık / İnsan yönetimi / İnsanlarla koordine olabilme / Duygusal zekâ gibi kriterler arayacakmış.

Ne şahane, birbirimizin gözünü oyduğumuz, bilim yerine konu istismarı üzerinden yaşam geliştirdiğimiz, kısa dönemli düşündüğümüz güzel ülkemde empati kurmak, duygusal zekâ geliştirmek nasıl olacak. Ben hayal edemedim, siz?

BU GENÇLİKTE İŞ VAR

Eğitim konusunda gelecek vizyonu için çalışma yapan TÜSİAD iyi bir örnek. Başarılı toplumsal projelere imza atıyor. Bu yıl, "Bu Gençlikte İş Var!" Yarışması'nda iş fikrine güvenen 3.195 üniversite öğrencisinin 1.292 projesi tüm süreçleri başarıyla tamamlamış. İpi göğüsleyen ilk üç ekipten birinci otizm hastalarına yönelik projesiyle, ikinci olan ekip platin grubu metallerin saflaştırılmasını konu alan projesiyle, üçüncü ekip genç tasarımcıları kadın giyim markalarıyla buluşturan projesiyle ödül aldı.

TÜSİAD yarışmada her projeye bir mentor atamış. Birincilerin destekçisi TÜSİAD Yönetim Kurulu Üyesi Esin Güral. Neden sahiplendiğini anlattı: "Projeye talip olduğumda, proje ayakta idi, ama yolu vardı. Proje basit yalın ve netti. Disiplinler arası düşünmenin örneği idi. Gençlerin ufku genişti, yabancı dil bilgileri yüksekti. Proje fikrinin vizyonu vardı." Bu kısa yaklaşımdan iş dünyasının beklentilerini anlamak mümkün.

Peki, bu çocuklar ne kazandılar; ilk üç sırasıyla 75, 50 ve 25 bin TL. Para bahane... İş yapma kültürü, ekip olma, çalışma, araştırma, mücadele... Piyasa analizi, veri toplama, değerlendirme... İhtiyacı görmeyi, üretim yapmayı öğrendiler. Paha biçilmez.

BU GENÇLİĞE İŞ VAR MI?

İşte en acı soru! TÜİK verilerine göre; Türkiye iş gücünün 5 milyon 388 binlik kısmını yüksekokul veya fakülte mezunları oluşturuyor. İşsizler arasında 557 bin üniversite mezunu bulunuyor. Yaklaşık değerlerle imalat ve işletme mezunlarının yüzde 17'si, sanat mezunlarının 16'sı, yaşam bilimleri mezunlarının yüzde 15'i işsiz. OECD verilerine göre Türkiye en fazla üniversite mezunu işsiz olan 3 ülkeden biri. Sosyal ve kişisel hizmetler, bilgisayar, gazetecilik ve enformasyon, mimarlık ve inşaat mezunlarının işsizlik oranı üniversite mezunlarının genel işsizlik oranının üzerinde.

Üniversiteli işsizlerin 203 binini iş ve yönetim mezunları, 59 binini öğretmen eğitimi ve eğitim bilimleri, 46 binlik kısmını mühendislik işleri mezunları oluşturuyor.

Yüksekokul veya fakülte mezunları arasında işsizliğin en az olduğu alan güvenlik hizmetleri olarak dikkati çekiyor (%2,1). Bir de sağlık (% 2,4). Veterinerler de şanslı sayılır (% 4,7)

2015 yılında yapılan bir araştırmaya göre en çok eleman ihtiyacı olan meslekler sağlık-tıp, yapı-inşaat, perakendecilik-toptancılık- mağazacılık ve bilişim sektörlerinde.

Durum böyle... Sahada olanlar sizsiniz, sorun da sizde çözüm de sizde. Ses verin. Gençlikten beklentiniz, onlarda gördüğünüz eksik, geliştirilmesi gereken yönler ne? Anlatın, yazın lütfen.

yaprakozer@indeksiletisim.com Daha iyi bir Türkiye için yetkin gençlik gerek. Hepimizin sorumluluğu gençleri yukarı çekmek. Benim de sözüm şu olsun; sizden gelecek bilgileri yaymak, iletişimini kurmak.